

Voorstel aan : Gemeenteraad van 21 mei 2012
Door tussenkomst van : Raadscommissie van 8 mei 2012
Nummer :
Onderwerp : Jaarstukken 2011
Bijlage(n) : 1. Jaarstukken 2011 (bestaande uit het Jaarverslag 2011 en de Jaarrekening 2011)
2. Accountantsverslag Jaarrekening 2011
3. Controleverklaring bij de Jaarrekening 2011
4. Concept raadsbesluit

Samenvatting : In dit raadsvoorstel presenteren wij u een beknopt overzicht met de voortgang van de uitvoering van het in de begroting 2011 en het Manifest opgenomen beleid. Hierbij besteden wij aandacht aan de financiële uitkomst en wij doen u een voorstel tot resultaatsbestemming. Ook besteden wij aandacht aan de uitkomsten van de accountantscontrole.

Voorgestelde beslissing : 1. De Jaarstukken 2011 (bestaande uit het Jaarverslag 2011 en de Jaarrekening 2011) vast te stellen en daarmee de leden van het college te ontlasten ten aanzien van het in de jaarrekening verantwoorde financiële beheer.
2. Het nadelige resultaat van € 1.152.000 als volgt te verwerken in de reserves:

- Toevoegen aan de Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis € 327.000.
- Onttrekken aan de Algemene Reserve € 763.000.
- Onttrekken aan de Bestemmingsreserve Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken € 716.000.

3. De bestemmingsreserve Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken op te heffen.

Inleiding

In dit tweede jaarverslag van het huidige college willen wij u informeren over de uitvoering en de resultaten (financieel en beleidsmatig) van de begroting 2011. Dit doen wij aan de hand van ons Manifest met de titel 'Haren: sociaal, groen, duurzaam en ondernemend'. Dat deze titel goed gekozen is, blijkt wel uit het feit dat Haren in 2011 tot beste woongemeente uitgeroepen is.

Voordat wij op de voortgang van de in het Manifest genoemde onderwerpen ingaan, willen wij op deze plaats ook kort iets zeggen over de omvang van het jaarverslag. Vorig jaar hebben wij aangegeven er naar te streven het jaarverslag te beperken. Dit is deels gelukt. Het aantal onderwerpen en de diversiteit brengen met zich mee dat het jaarverslag niet veel beknopter kan worden dan de huidige omvang.

In het Manifest staan tien kernbegrippen genoemd. Hieronder treft u de voortgang op deze kernbegrippen aan.

Burgerparticipatie

Bij burgerparticipatie is en blijft voor ons vertrouwen het uitgangspunt. In het kader van de ombuigingen 2012 heeft een raadpleging onder de inwoners van de gemeente Haren plaatsgevonden. In dit kader is ook aan de inwoners gevraagd wie deel zou willen nemen aan een digitaal burgerpanel. 290 Inwoners hebben aangegeven hierbij betrokken te willen worden. Dit burgerpanel zal in 2012 verder uitgewerkt en geïmplementeerd worden.

In concrete gevallen is per project gekeken hoe de stakeholders te betrekken en in welke fase(n). Voorbeelden hiervan zijn: de totstandkoming van het sportbeleid, de klankbordgroepen bij Raadhuisplein/Haderaplein, ontwikkeling van de Vondellaan, Harener Holt, nieuwe Brede School Oosterhaar en nieuwbouw Zernike, het beeldkwaliteitsteam en een delegatie van omwonenden bij Nesciopark, de inloopavonden/individuele gesprekken bij project Meerweg en gesprekken en input van aspirant-kopers in het project Collectief Particulier Opdrachtgeverschap Onnen.

Groen

Wij beschouwen het groen binnen onze gemeente als een van de kernidentiteiten van ons dorp en willen deze dan ook behouden en waar mogelijk versterken. Wel zal in 2012 onderzocht worden waar door een andere werkwijze bespaard kan worden op de benodigde middelen.

Begin 2011 is het samen met bewoners en belangenorganisaties opgestelde bomenbeleidsplan vastgesteld.

Daarnaast zijn de werkzaamheden op landgoed 'Huis te Glimmen' afgerond en het project 'Kleine Landschapselementen' verloopt voorspoedig. Het project heeft de Gouden Mispel gewonnen. Deze prijs is uitgereikt door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap aan personen en organisaties die een essentiële bijdrage hebben geleverd voor het in stand houden van het cultuurlandschap.

Verder is samen met Staatsbosbeheer, gebruikers en omwonenden een herstelplan voor de Eendenkooi in het Quintusbos opgesteld en is met de uitvoering van het plan eind 2011 gestart.

Duurzaam

Wij hebben aangegeven dat wij willen investeren in duurzaamheid. In 2011 hebben wij het duurzaamheidsbeleid geëvalueerd en nieuw beleid met een scherpere focus afgerond ter vaststelling door u. Er zijn verder incidentele bijdragen verstrekt aan de projecten voor aanpassing van installaties. Deze bijdragen bestonden uit het aanvullen van het projectbudget zodat voor energiezuiniger, duurzamere installatieconcepten kon worden gekozen. Tevens zijn wij als organisatie lid geworden van de Stichting Grunneger Power om een bijdrage te leveren aan lokale initiatieven tot het opwekken van duurzame energie.

In 2011 hebben wij de normvergoeding die de gemeente beschikbaar stelt voor nieuwbouw van scholen verhoogd om 'frisse' scholen (scholen met een goed binnenklimaat) te kunnen bouwen. Daarnaast is de gemeente bereid om een aanvullend bedrag voor te financieren wanneer de school duurzaamheidsmaatregelen toepast. Verder zijn alle scholen voorzien van dubbel glas met ventilatieroosters, er zijn geen oude cv-ketels meer en dure verlichting is vervangen door HF-verlichting met daglichtafhankelijke dimmers.

Sociaal

Wij willen de inwoners in onze gemeente de mogelijkheid bieden om te participeren in de samenleving en deelname aan het arbeidsproces. De nota over het re-integratiebeleid is in 2011 vastgesteld en door het aanstellen van de werkbemiddelaar is extra ingezet op re-integratie. De concrete resultaten van de aanstelling van een werkbemiddelaar tot nu toe zijn fors te noemen. Eind 2011 heeft dit geleid tot het realiseren van 85 klanten met uitstroom naar werk.

De ambitie voor het jaar 2011 was dat 80% van de mensen met een uitkering gebruik zou maken van het participatiefonds. Vorig jaar is het gebruik naar een meer dan gewenste hoogte gestegen (84%), mede door voorlichting en communicatie.

Voor het gehele jaar 2011 was er een taakstelling van te huisvesten statushouders. Daarnaast had gemeente Haren een achterstand in taakstelling. Hierdoor was de gehele taakstelling voor 2011 het huisvesten van 30 personen. Door een extra inspanning op de plaatsingen en het instellen van een 'taskforce' in het tweede halfjaar van 2011 hebben wij een enorme prestatie geleverd. Uiteindelijk zijn 27 statushouders gehuisvest.

Op Sportgebied kunnen wij melden dat in november 2011 de brede kadernota sport en bewegen is vastgesteld. Deze nota is tot stand gekomen in een interactief proces met het veld. Wij zetten in op samenwerking, versterking van een gezonde leefstijl, jeugd en onderwijs, gemeentelijke accommodaties, speelruimtebeleid en versterking van onze sportverenigingen. De zogenaamde combinatiefunctionaris zal hieraan vorm en inhoud geven.

Buurt en dorpen

Uitgegaan wordt van het unieke karakter van de buurten en dorpen. Het afgelopen jaar is het college net als in voorgaande jaren op werkbezoek geweest bij de buitendorpen en bij een groot aantal maatschappelijke organisaties. Ook is een start gemaakt met het geven van invulling aan het zijn van dorps- of buurtwethouder en hebben wij actief bijgedragen aan het openhouden van dorpshuizen.

Jeugd

Wij hebben aangegeven een jeugdraad in het leven te willen roepen. In 2011 is echter een voorstel gedaan om jongerenparticipatie anders in te zetten, bijvoorbeeld in de vorm van jongerenateliers en de jaarlijkse Dag van de Lokale Democratie. Deze laatste heeft in maart 2012 al plaatsgevonden.

Het CJG heeft zich in 2011 ontwikkeld tot een laagdrempelige voorziening die veel ouders weet te bereiken. Een 'out-reachende' werkwijze richting jongeren is in ontwikkeling. In 2011 is het lokaal netwerkoverleg van start gegaan en is de eerste hand gelegd aan een registratiesysteem.

De jeugdoverlast is mede dankzij de inzet van de jeugdoverlastcoördinator aanzienlijk verminderd. De Decentralisatie Jeugdzorg is een belangrijke ontwikkeling die veel tijd in beslag heeft genomen. Dit zal zich de komende jaren voortzetten.

Wij participeren in de GGD-werkgroep Jeugd en Alcohol. Resultaat hiervan is een provinciaal convenant dat in februari 2012 ondertekend wordt en een basis biedt voor ons lokale plan Jeugd en Alcohol.

Senioren

Haren heeft een groot potentieel aan ouderen dat zichzelf in zet voor de samenleving. Dit willen wij intact houden en daar waar mogelijk versterken. In 2011 is het Lokaal Loket Haren geëvalueerd. Dit zowel met het oog op de doelstellingen die in 2009 zijn vastgelegd als de ontwikkelingen die de komende jaren op de gemeente afkomen, vooral de drie decentralisaties (op het gebied van Wet werken naar vermogen, de begeleiding uit de AWBZ en jeugdzorg). Het Lokaal Loket Haren heeft sinds 2009 een stap vooruit gemaakt. Visie en doelstelling staan nog stevig overeind. Er is een grote groep vrijwilligers actief, zowel in het loket als bij het verkennend huisbezoek. Door invoering van het verkennend huisbezoek is het loket ook echt breder geworden. Dit zet een beweging in waarbij het informeren en adviseren minder afhankelijk wordt van een fysieke locatie, en de inwoner meer en meer wordt opgezocht. Er staat daarmee een goede basis voor de ontwikkelingen die op het beleidsveld afkomen. Deze ontwikkelingen zijn allen gericht op meer samenwerken, integraliteit, presentie en preventie.

De gemeente heeft in 2009 eenmalig extra gelden van het Rijk ontvangen uit het budget mantelzorgcompliment. In een bijeenkomst met mantelzorgers zijn negen voorstellen voor besteding van deze middelen gedaan. Het ondersteunen van sociale netwerken scoorde hoog. Eind 2011 is dit project afgesloten en geëvalueerd. Drie vrijwilligers zijn getraind als netwerkcoach en hebben zeven cliënten begeleid. De netwerkcoach ondersteunt, gedurende een bepaalde periode, de cliënt bij het opbouwen van sociale contacten en het ontmoeten van anderen. De ervaringen zijn positief.

Woningbouw

Wij streven naar een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige, groene en veilige leefomgeving. Wij sluiten aan bij de specifieke wensen en behoeftes op wijk- en dorpsniveau.

Bij diverse woningbouwprojecten hebben wij in 2011 voortgang geboekt. In Haren-Noord is de verkoop van de vrije sector kavels en de projectmatige woningen en eind 2011 zijn de eerste woningen betrokken.

Voor het CPO geldt dat de stedenbouwkundige verkenningen door het Centrum Particuliere Bouw KUUB in 2011 zijn afgerond en met de provincie besproken. De verwachting is dat het project in 2012 de markt op gaat en met aspirant-kopers het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap verder vorm gegeven kan worden.

Verder zijn woningen gerealiseerd aan de P. Wieringaweg, met de bouw van het Medisch Centrum Oosterhaar is na de zomer van 2011 gestart, de woningen aan de Distelhof zijn opgeleverd en vorig jaar de laatste fase, te weten de realisatie van het derde blok met appartementen bij Avondlicht Dilgtoord afgerond.

Ondernemerschap

Als gemeente willen wij faciliterend naar het bedrijfsleven zijn. De Harense ondernemers zijn onze strategische partners. Enerzijds willen wij een goed ondernemersklimaat creëren, anderzijds willen wij samen met ze optrekken om Haren nog gastvrij, groener en duurzamer te maken. Er vindt periodiek overleg plaats met het bestuur van Ondernemend Haren.

Wij zijn partner van de ondernemers bij onder meer het gastvrij en groener maken van de gemeente, waarbij wij afspraken maken over gemeenschappelijke activiteiten. Een mooi voorbeeld van dit partnerschap is de wijze waarop de groenbedrijven elk een rotonde in het dorp Haren hebben geadopteerd en het aanwenden van een deel van het budget voor de Energiewacht Tour (wielerronde) met de finish in Haren.

Ook hebben wij in 2011 intensief samengewerkt op het gebied van PR/promotie in het kader van de Energiewacht Tour en de Dag van de Straatmaker.

Verder hebben wij medewerking verleend aan een onderzoek van Ondernemend Haren naar het instellen van een ondernemersfonds. Wij zijn positief over dit initiatief en hebben bij de Regio Groningen-Assen inmiddels subsidie aangevraagd en verkregen.

Financieel verantwoord

Bij het opstellen en de realisatie van de begroting 2011 hebben wij gekozen voor iets minder luxe in plaats van het presenteren van de rekening aan de inwoner. In de begroting 2011 is een totaal om te buigen bedrag van € 730.000 opgenomen. Hiervan is € 100.000 (nog) niet gerealiseerd. Voor het resterende nog om te buigen bedrag zal in 2012 naar een (andere) oplossing gezocht worden.

In beknopte tabelvorm ziet de financiële uitkomst van 2011 er als volgt uit (bedragen x € 1.000):

Saldo na Bestuursrapportage 2011 (Burap)	160	Voordelig
Verschillen 'normale' exploitatie	<u>-79</u>	Nadelig
Saldo 2011 'normale' exploitatie	81	Voordelig
<i>Ten tijde van Burap 2011 niet voorzien:</i>		
Scharlakenhof	-811	Nadelig
Verlies Onnen Hooiveld	-200	Nadelig
Verlies Onnen Kooi-Hekman	-157	Nadelig
Verlies Kerklaan/Kromme Elleboog	<u>-65</u>	
Totaal verschil	-1.233	Nadelig
Saldo werkelijk 2011	<u><u>-1.152</u></u>	Nadelig

Zoals uit bovenstaande tabel duidelijk wordt werd het nadelige saldo van € 1.152.000 in belangrijke mate veroorzaakt door buitengewone baten en lasten die ten tijde van de bestuursrapportage 2011 nog niet in te schatten waren. In de betreffende doelgroep teksten en in de paragrafen wordt nader ingegaan op de achtergronden van de bijzondere baten en lasten.

Wat gaan wij doen in de toekomst om het negatieve resultaat 2011 weer om te buigen en het weerstandsvermogen weer op peil te brengen?

- herijken projecten (versoberen, stopzetten, faseren, risicobeheersing);
- analyseren van de investeringen (versoberen, stopzetten, faseren);
- nieuwe ombuigingsvoorstellen 2013 (keuzes in voorzieningenniveau en/of lastenverzwaring);
- efficiency uit samenwerkingsverbanden (minder risico, kostenreductie, kennisverbreding).

Het voorgaande geeft kort weer hoe de voortgang op een aantal specifieke onderdelen is geweest. Voor een uitgebreid verhaal over 'wat wilden wij' en 'wat hebben wij bereikt' in 2011 verwijzen wij u naar de doelgroep teksten en financiële paragrafen in dit jaarverslag.

Voorstel tot resultaatsbestemming 2011

Het nadelige saldo over 2011 bedroeg € 1.152.000. De Algemene Reserve (AR) voor resultaatsbestemming bedroeg € 1.175.000. Als we alleen aan u zouden voorstellen om het nadelige saldo te onttrekken aan de Algemene Reserve, zou slechts een AR resteren van € 23.000.

Zoals blijkt uit de paragraaf Weerstandsvermogen zou de ratio Weerstandsvermogen (de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit) dan uitkomen op 0,17, terwijl door u is vastgesteld dat het doel (op termijn) daarvoor 1 is. Dit achten wij niet aanvaardbaar. Dat is de reden waarom wij in het kader van dit voorstel tot resultaatsbestemming eveneens voorstellen om alle bestemmingsreserves die niet strikt noodzakelijk zijn (om toekomstige lasten af te dekken) op te heffen en over te hevelen naar de AR.

In concreto stellen wij voor om de bestemmingsreserve Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken op te heffen. Bovenop het genoemde financiële motief (versterking Weerstandsvermogen) hebben wij daarvoor de onderstaande inhoudelijke motieven die wij relateren aan het doel van de betreffende bestemmingsreserve.

Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken

Doel: dekking kapitaallasten materieel gemeentewerken, voor zover ze boven de drempel van € 221.000 uitkomen.

In 2011 zijn de kapitaallasten beneden de drempel van € 221.000 gebleven en is derhalve geen onttrekking aan de reserve gedaan. Bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2007 is al besloten om de reserve geleidelijk af te bouwen en na een overgangsperiode de kapitaallasten volledig te dekken uit de normale bedrijfsvoering. Door dit laatste is de afweging om bepaalde investeringen al dan niet te doen, in ieder geval financieel gezien, een stuk zuiverder.

In de praktijk blijkt dat de geraamde investeringen in materieel gemeentewerken structureel later dan gepland worden uitgevoerd, waardoor de kapitaallasten in versterkte mate uit vrijval van oude activa worden gedekt.

Aangezien een screening van alle investeringen zal plaatsvinden, is het verstandig om in de nieuwe planning ervoor te zorgen dat sprake is van een ideaalcomplex: dat wil zeggen constante kapitaallasten, doordat activa worden vervangen op het moment dat oude activa volledig zijn afgeschreven. De kapitaallasten zouden daarbij onder het niveau van de drempel moeten blijven. Bij het vervullen van deze voorwaarden kan het bedrag van € 716.000 ongestraft worden overgeheveld naar de Algemene Reserve.

Bij de actualisatie van de grondexploitaties (die u afzonderlijk ter vaststelling wordt aangeboden) is gebleken dat de grondexploitatie Raadhuisplein/Haderaplein een winstverwachting heeft die € 327.000 lager ligt dan vorige raming (die door u is vastgesteld op 18 oktober 2010). Daardoor kan vanuit de grondexploitatie minder geld worden gestort in de bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis, die de kapitaallasten van het nieuwe raadhuis deels af zal moeten dekken. Wij stellen voor om dit dekkingsgat op te lossen door in het kader van ons voorstel tot resultaatsbestemming 2011, € 327.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve. De facto komt dit geld uit de op te heffen bestemmingsreserves.

Hiermee komt het totale voorstel er als volgt uit te zien:

(Bedrag x € 1.000)

Bestemmingsreserve	Bedrag
Onttrekking Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken (opheffing bestemmingsreserve)	716
Toevoeging Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis (in verband met lagere verwachte dekking vanuit grondexploitatie Raadhuisplein/Haderaplein)	-327
Onttrekking aan Algemene Reserve	763
Totaal resultaatsbestemming 2011	<u>1.152</u>

Indien u akkoord gaat met ons voorstel, dan bevindt zich na de resultaatsbestemming 2011 een bedrag in de AR van € 412.000.

De bevindingen van de accountant

De accountant heeft de Jaarrekening 2011 (onder voorbehoud van ongewijzigde vaststelling door u) voorzien van een goedkeurende verklaring omtrent zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Ook de verantwoording over de besteding van doeluitkeringen, de zogeheten SiSa-bijlage die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening, is hiermee voorzien van een goedkeurende verklaring.

Wij bevelen het Accountantsverslag Jaarrekening 2011 (zie bijlage 2) in uw aandacht aan, omdat het specifiek ingaat op onderzoeksvragen die door de raad (via de audit commissie) aan de accountant zijn gesteld. Ondanks de goedkeurende verklaringen en ondanks de zaken die goed gaan (en die door de accountant ook benoemd worden), blijven er altijd verbeterpunten over. Zoals blijkt uit het accountantsverslag zijn er aan de hand van de managementletter (het accountantsrapport met de bevindingen naar aanleiding van de in 2011 uitgevoerde (tussentijdse) interimcontrole) al diverse verbetertrajecten in gang gezet. Ook met betrekking tot nieuwe verbeterpunten uit het accountantsverslag zullen wij acties in gang zetten, waarbij wij ervan uit gaan dat de resultaten daarvan zichtbaar zullen worden in het Accountantsverslag Jaarrekening 2012.

Voorstel

Wij stellen u voor om:

1. De Jaarstukken 2011 (bestaande uit het Jaarverslag 2011 en de Jaarrekening 2011) vast te stellen en daarmee de leden van het college te ontlasten ten aanzien van het in de jaarrekening verantwoorde financiële beheer.
2. Het nadelige resultaat van € 1.152.000 als volgt te verwerken in de reserves:
 - toevoegen aan de Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis € 327.000;
 - onttrekken aan de Algemene Reserve € 763.000;
 - onttrekken aan de Bestemmingsreserve Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken € 716.000.
3. De bestemmingsreserve Egalisatiefonds Materieel Gemeentewerken op te heffen.

Haren, 17 april 2012

burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester